

Telegraful Român

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.
Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Minciuna

E negrăit de mare rătăcirea celor ce cred că forța poate crea temelul legăturii dintre om și om. E credința necredinciosului! Mai de plâns e însă greșala omului care se îngână cu nădejdea că înșelăciunea e în stare să plăzmuiească ceva trainic. E o dure-roasă tragedie în ființa unui astfel de om. Și totodată un nesecat izvor de rătăciră chinuitoare.

Căci înșelăciunea se sprijine pe minciună, pe falsificarea lucrurilor. Și aceasta «e o groaznică lepră, care se grămădește monstruos pe viața omească și i șterge orce trăsătură omească».

Mai jalnic e însă când un popor își pierde stânca realității și purcede prăvălindu-se în prăpastia nesincrității. Când se hrănește măestrît cu iluzii și vedenii. Când nu mai cunoaște realitatea văzându-o. «Când se desparte de adevăr și și închipue că minciunile îi vor fi mântuirea». Inima unui astfel de popor cade moartă în țărână. Ochiul, fereastra sufletului, i se închide «și inteligența, câtă i mai rămâne, este numai inteligență vulpească».

In situația aceasta leproasă, plină de jale și de desgust, au ajuns «foștii noștri compatrioți». Ni-o mărturisesc atât de lămurit ziarele din Pesta în frunte cu Pester Lloyd. Toate se sillesc cu mistificări și falșuri să ne reducă ca popor la proporții abia existente: ca număr, cultură, avere ș. a. Să ne cloșne dreptul și să ne întunece adevărul.

Numeri meșteșugite! «Umflătură plină de puroi». Nu văd că statisticile sânt clădite pe minciuni, pe falșuri? Că mulțimea chinușilor funcționari de stat și administrativi, cu numiri prefăcute și siluite, astăzi desrobiiți, își cer dreptul firii de a trăi și muri românește?

Incercați a vre-odată să aline chinul celor îngenunchiați, să usuce ochii celor desmoșteniți?

Că ne rabdă ființa celor 2000 de școale românești? Dar pentru ce nesocotesc jertfele suprafirești ale duhului și ale minții. In școală a stăpânit limba maghiară cu întreg aparatul de tortură și umilire sufletească. Minte nu s'a luminat, sufletul nu s'a îmbogățit. «Căci până să lipim de gura arsă paharul darului ceresc, era gol sau plin de a lacrimilor vamă».

Ne numesc «vultur de hoit» Ausgeier! Pentru că nu mai voim să fim osândiți «a trăi frate alături de frate, în veci străin unul de altul!» Pentru că «mânil ce s'au atins» sub biruința de glorie a lui Mihai «se caută, astăzi mai cu sete». Pentru că ne silim să înfrățim dreptul hărăzit nouă de Dumnezeu ca și celorlalte neamuri și să împlinim datoria ce ne așteaptă din genuna vremilor? Pentru că dela rob până la purtătorul stemei sântem închinși de același dor!..

Nu vultur de hoit, nu corb, ci adevărată acvilă ești neamul meu. Minciuna se târâie neputincioasă în pulberea drumurilor. Tu însă îți înfrățuești dreptul sfânt... și cu închinare cucernică salut avântul tău spre ferice.

Când Ungurii amenință

După ce s'au recules puțin ungarilor, ieri foarte liberali, de lovitură venită dela profesorul dreptății din America, încep a cam schimba corzile și în sufletele lor licărește iarăși lumina rătăcitoare a unui stat așezat pe baze neadevărate. Ți-ar da dreptate și ție, române, dar după bunul plac al lor. Rămânem tot cum am fost, numai voi românilor, fiind acum «frați» cu noi, veți mai fi încărcăți cu ceva: cu dreptatea cea nouă unguirească, firește în marginile vechei Ungarii. Și de nu veți asculta de porunca aceasta, izvorâtă din iubirea cea nouă, apoi e vai de voi dela Arad până la Cluj și dela Cluj până la Csikszereda.

Să ne întrebăm acum și noi: au temeiri ungarilor să ne amenințe astfel? Am în fața mea o hartă, apărută în Germania: Fr. W. Putzgers Historischer Schulatlas. Ediția a 34-a, Leipzig 1910. Este atlantul oficial, introdus în școlile din Germania; și l-am întrebuitat și noi la universitate. E făcut pe baza actelor și statisticelor oficiale — și a celei unguirești! — cu cunoscuta temeinicie a Neamului, temeinicie care, după cum vedeți, se manifestă și în catastrofa germană de azi. La pag. 29 este o hartă etnografică a Europei medii și sudostice. Coloarea românilor este albastră, a ungarilor galbină. Ar fi bine să studieze ungarilor galbinul cât mai des, ca să cunoască și ei realitatea.

Unguri? Dela Dobrițin cătră Tisa în sus până la Munkács și în jos până în sud de Seghedin; în nord cam dela Cașovia în sus duce linia; iar în vest dincolo de Dunăre până la comitatul Șopronului, fiind și în teritorul acesta de altfel mari insule germane, ne mai vorbind de slavii de dincoace de Dravă. Dela Pojon în sus slovacii, în sud serbo-croați, în Bănat sârbi, români și șvabi, dar mai ales din părțile din sud de Timișoara până la Sighetul Marmației tot români. În Transilvania în toate părțile români, apoi o mână de sași risipiți și cătră hotarul din răsărit săcuii, pe cari în zadar se încearcă ungarilor să-i facă mai mulți decât sânt. Și apoi de aici încolo până la gura Nistrului, până deasupra Cernăușilor și până la Dunărea albastră și în valea Negotinului și în Dobrogea și dincolo de Dunăre români! Acum mai subtrageți dintre ungaruri pe jidovi, nu numai pe cei din Nemzeti Tanács! Mai au rost amenințările?

Dar, veți zice, poate în stările de acum au ungarilor ajutor și le dă mâna să explice principiile dreptății,

cum află ei de bine. Să vedem cari sânt prietenii lor și ce prieteni avem noi.

Dintăi să luăm pe aliații ungarilor din războiul mondial. Să începem cu bulgarii, că tot ziceau ungarilor, că li-s neam de al lor turanic. Popor mic, ursuz, cam cu capu a mână; atitudinea politică și-o schimbă, cum își schimbă cucoanele pălăriile. Intr'o bună zi dimineața gospodarul Ferdinand, încins cu un șorț cam murdar peste pânțelele gros, s'a urcat pe scară și bătând niște cuie mari din Berlin, a acățat firma: «prăvălia de import Dr. Radoslavov»; seara s'a urcat un fecior de al lui mai subțirel și desculț și a bătut niște cuie lungi, subțiri cu un ciocănel elegant, adus chiar din America, și înlocuind firma cea veche a pus alta nouă: «prăvălie de coloniale Malinov». Aceștia-s bulgarii!

Turcii? Pe turci îi cunosc ungarilor de mult, de când s'au aliat cu ei împotriva nemților. Un popor lacom, care și-a înfipt colții sălbatici în trupurile însângerate ale creștinilor, până l-au slăbit bătrânețele. Și omul bolnav al Europei căpătând în timpul din urmă primejdiioasa boală englezescă, și-a dat obștescul sfârșit, mutându-se la profetul său.

Acum venim la germani. La nemții din Austria ura împotriva ungarilor a fost totdeauna dogmă politică. Nemții din imperiu nu i-au iubit nici odată. Am stat patru ani în Germania, am vorbit cu muncitori, cu conducători socialiști, cu ziaristi, cu profesori universitari, cu bărbați politici. N'am aflat un cuvânt de iubire pentru ungaruri; îi disprețuiau, dar spuneau că au nevoie de ei, «für unsere Zwecke». Și acum ar fi bine să cetească și ungarilor ce scria mai deunăzi «Berliner Lokalanzeiger», o foaie cu poate un milion de abonați! Ne bucurăm, scria, că s'a sfârșit odată cu flegăriile neadevărate despre cavalerismul fiilor lui Arpad. Să nu-și uite ungarilor, că de două ori i-au scăpat trupele germane de peire: în Carpați odată și altă dată față cu armatele române. Purtarea lor noi nu vom putea-o uita. Dar nu-i departe vremea, când Ungaria va fi atât de mică, încât nu va mai însemna nimic în Europa. — Astfel scriu aliații!..

Cum stăm noi românii? La răsărit stă gata de luptă armata fraților. Un semn din partea generalilor români și puii de dorobanți și roșiori se avântă spre noi, aducându-ne ajutor și libertate. Ce sânt în stare să facă valahii aceștia, n'au decât să întrebe ziaristi ungaruri pe Mackensen; vor vedea atunci cum își știe încrunta spăncenele fostul tovarăș de școală al lui Averescu! Tot Mackensen le-ar putea spune și de ce plângeau nemții la Focșani și Mărășești. De altfel și tigrii lui Károlyi știu cum sânt loviturile soldaților români. În sudul Ungariei avem prieteni pe sârbi, popor de țărani harnici și viteji în război,

cari hrănesc o ură vulcanică împotriva ungarurilor, ca și slovenii și croații de un sânge. În nord alți prieteni de ai noștri și dușmani de ai ungarurilor: cehii, oameni de o energie și conștiință politică fără păreche, oțeliți în luptele naționale dela 1500 încoace. Soldații lor și acum își aduc aminte la focurile din tabără de sfântul lor național ars pe rug, Ioan Hus, și vorbesc de «Tata Ziška», cum vorbesc românii de Mihai Viteazul și de Băl-gărad!..

Poate în antantă să afle milă și îndurare ungarilor? Președintele Wilson și-a spus cuvântul și zeci de milioane de americani stau gata să-i dea greutatea cuvenită. Anglia? Dar n'a spus un bărbat de stat englez fiicea unui profesor universitar din Budapesta la 1914:

Puterile centrale vor fi biruite, acum vă puteți înfrățui ideea de stat național maghiar, Ardealul îl capătă România! Franța și Italia ne-au iubit totdeauna. Clemenceau, veteranul Franței din 1870/71, știe ce-i suferința sufletească și rana suferindă. Și iubirea lui este iubirea Franței... Anglia, Franța, Italia au iscălit tratat cu România; și pentru reprezentanții acestor țări un tratat nu este o zdrăncă de hârtie, ca pentru un de alde grof unguirească sau Bethmann-Hollweg, fosta slugă credincioasă a Dumnezeului pensionat al Nemților, Wilhelm II.

Milioanele de soldați biruitori din mândra Franță, care a îndurat atâta, nu vor pleca nici ele steagul, purtat cu cinste, în fața lui Branting. Doar nu Branting și Bokányi vor compune congresul păcii!

Acum, unde-s prietenii ungarurilor? Voi, ungarilor, sânteți urâți de toți; noi sântem iubiți de toți. Pe voi vă încarcă lumea întregă cu ocară și cu ură, pe noi ne îmbrățișează cu dragoste!..

Noi nu facem decât așteptăm dreptatea — și voi să vă bucurați că vine! Dacă vreți în mod sincer și cinstit dreptatea, de ce vă temeți de ea, de ce lărmuiți ca copilul care, rămas singur în pădure, strigă și flueră de frică? Dumnezeu să vă ajute să vă faceți statul vostru cu adevărat național! Dar și noi vrem țara noastră românească pentru toți românii. Vom clădi casa noastră, așa cum vrem noi, din material românesc și vom pune sus pe coperiș cruce românească, și pe noi ne va ajuta Dumnezeu sfântul, că prea mult am suferit, ca să nu ne ajute!..

Românul e iertător, dar nu uită. Și românul e și neîncrăzător; nu-l mai puteți înșela cu cuvinte dulci, dar nici speria cu amenințări și statistice false. Românul a înviat, românul de astăzi știe un lucru: Vine sfânta dreptate.

Pe viul Dumnezeu, că vine!

R. Căndea.

Comunicat oficial

Consiliul central național român din Arad se află în ședință permanentă și continuă, spre rezolvirea agendelor împreună cu organizarea națiunii române din Ungaria și Transilvania. În acest scop, interesul cel mai de căpetenie este solidarizarea tuturor factorilor și organelor chemate să constituie elementele acestei organizații. Provocăm deci toate consiliile județane (comitatense) ca fără amănare să facă la Consiliul central național din Arad (prin telegraf, telefon, poștă ori curier) raport despre constituirea lor arătând numele prezidului și al membrilor.

Totodată prin aceasta provocăm pe toți domnii ofițeri activi ori în rezervă, ca până în zina de 25 Noembrie stil nou a. c. în persoană ori în scris să-și comunice hotărârea lor de a se supune ordinilor Consiliului central național din Arad, deoarece în cazul contrar orice pretensiuni ale lor față de națiunea română nu se vor privi ca justificate.

Consiliul central național român.

Declarația ministrului Jászi

— Dela tratativele din Arad —

În numele guvernului maghiar, ministrul Oscar Jászi a răspuns la *memorandul* românesc următoarele:

Domnilor! Atât guvernul maghiar, cât și consiliul național maghiar a cumpănit temeinic *memorandul* d-voastră și este convins, că principiul fundamental, din care domniile voastre plecați, este corect și realizarea lui o dorim și noi. E vorba acum de înființarea ordinii provizorie, până ce conferința generală de pace rezolvă chestiile de controversă, care și de altcunum nu le putem rezolvă între noi.

Acesta este punctul de vedere general, care ne conduce. E vorba de o ordine provizorie, ce nici pe d-voastră, nici pe noi nu ne leagă în privința viitorului, pentru că chiar între d-voastră sunt cu mult mai mulți aceia, cari văd necesară o ordine de tot nouă și o alianță de stat de tot nouă pentru înființarea unei situații definitive. Pentru aceea accentuăm noi întocmai spre liniștirea d-voastră caracterul provizoric al acestei ordine. D-voastră plecați corect în acest *memorand* din principiul wilsonian, din dreptul de liberă dispunere al popoarelor, iar noi recunoaștem acest drept în măsură deplină, consiliul național maghiar și guvernul maghiar îl oferă d-voastră, totodată însă accentuăm, că dreptul de liberă dispozițiune asigurat pentru națiunea română îl vindicăm în cea mai deplină măsură și cu cea mai deplină rezoluție pentru fiecare popor locuitor pe aceste teritorii, adică și pentru maghiari, germani, sași etc.

Delimitarea ce ați făcut în contururi generale nu corespunde, după părerea noastră, cu spiritul principiilor wilsoniane, pentru că pe teritorul respectiv după datele statistice, a căror control noi îl oferim oricărei comisii internaționale, ca să controleze, percurgând cu automobile ori prin probe, că pe acest teritoriu locuiesc șase milioane opt sute de mii de oameni, dintre cari circa 3.900.000 sunt cei neromâni (maghiari, germani, sași și alții). Realizarea dreptului de liberă dispozițiune a popoarelor deci noi am considera-o ca ofenzarea principiilor wilsoniane și din cauza aceasta numai așa ne putem explica propoziția d-voastră, că d-voastră numai contururi mari ne-ați dat și realizarea specificată a acestui plan nu ați făcut o obiect de cumpănire și discuție suficientă. Repet: drept de liberă dispozițiune pentru teritorii locuite de români, ori de preponderanță română, dar tot așa drept de liberă dispozițiune și

pentru teritoriile locuite omogen ori în majoritate de alte națiuni. Pentru aceste teritorii de limbă ori majoritate română oferim dreptul de liberă dispozițiune specificat de dumneavoastră. Nu este nici o piedică, ca guvernul maghiar pe aceste teritorii să vă investească pe d-voastră cu guvernamentul, și ca consiliul național al d-voastră de fapt să ia în mână administrarea și conducerea problemelor administrative de aici.

Pentru înființarea acestui plan, se înțelege, e de lipsă doar atât, ca guvernul român ce se formează, să steie prin anumește în legătură cu guvernul maghiar, în ceea ce însă pe noi nu ne va conduce nici o normă șovinistă, sau naționalistă, ci va fi doar chestiunea de existență atât din punctul de vedere al Românilor, cât și al Maghiarilor precum și al tuturor celorlalte popoare; fiindcă este doar evident, că cerințele economice, financiare, de comunicație și cele ale alimentației poporului, cari așteaptă o rezolvire, nu ar putea fi continuate nici timp de 48 ore, fără o desăvârșită răsturnare, sau fără primejdia foametei, — dacă întreg statul, ori folosindu-ne de terminologia elvețiană: pe teritoriul întregului Eidgenossenschaft, n'am putea să rezolvim problemele de interes comun, pe baza unor norme comune. Mă cuget la aceea, că d-voastră îndată ce v-ați format guvernul propriu, trebuie să vă îngrijiiți, ca acel guvern prin delegați potriviți să susțină o comunicație continuă cu guvernul maghiar în privința aplanării tuturor problemelor de comun interes. Cred că aceste sânt principii a priori a căror obiecțiune nici nu ne-o putem imagina, fiindcă în caz contrar ar urmă destrămarea totală.

Cred, domnilor, că am vorbit destul de limpede despre propozițiile guvernului maghiar și ale consiliului național maghiar. La hotărârea principiilor lui Wilson, care nu voiește să înființeze nouă aspirațiuni în locul celor vechi și ceea ce și noi ne condiționat accentuăm, și cred și d-voastră veți pretinde — nu putem purcede bazați pe vechea împărțire a comitatelor, făcută la timpul său tocmai contra intereselor d-voastră și care în trecut a format una dintre plângerile d-voastră, fiind apoi chiar cauza faptului, că împărțirea formulată de d-voastră a dat un rezultat atât de absurd. Aș propune deci, pentru ușurarea tuturor cauzelor, în care nu vom decide cu o înțelegere comună, ca abandonând granițele comitatense de azi, să luăm de bază ca unitate *districtele*, ori chiar unități mai mici, să formăm *blocuri naționale* întrucât se poate de compacte și întrucât se poate de omogene, cari după pilda elvețiană să și formeze organele proprii, și apoi aceste organe să le adunăm într-o unitate mai mare.

Punctul nostru de vedere este, ca toate popoarele cari trăiesc azi în Ungaria, până la pertractările de pace, recunoscând granițele de azi (pe cari din parte-ne și așa nu le-am putea schimba până atunci) să viețuiască în astfel de Eidgenossenschaft. Pe lângă astfel de condiții d-voastră veți primi ocărnuirea, veți putea-o organiza, iar noi vă dăm toate condițiile, pe lângă cari d-voastră puteți lua garanța pentru susținerea ordinii și a păcii. Pe lângă aceasta enclavelor mai mari ce se vor forma; vrem să le asigurăm validitatea principiilor lui Wilson, iar minorităților le vom asigura reciproc apărarea drepturilor.

Așa cred, că în aceste cadre vom putea liniștiți să aplanăm toate chestiunile. D-voastră ați primit mână liberă, ca la conferința de pace să vă validați pretenșiunile. Noi nu voim să legăm un fel de compromis, care ar legă mâinile, conștiința și libertatea politică a ori și cui.

Aș dori numai să vă atrag interesul, domnilor, ca să cumpănim cu rezervă situația internațională. Nu e permis sub impresia momentană a situației războinice a încorda în orice mod pretenziunile și a le scoate din cadrele principiilor lui Wilson. Încheierea păcii, care va sosi, nu e în mâna lui Foch și a celorlalți generali, cari pre-

cum am văzut în Belgrad, în nimic nu se deosebesc de războinicul Hindenburg și Ludendorff, ci republica sovietului european, consiliul muncitorilor și consiliul militar vor încheia-o. Față cu promisiunile făcute de unele puteri imperialismului bohem și a altora, această republică a sovietului va rămâne neutrală. Semnul acestei nouă direcțiuni este și faptul, că chiar ieri guvernul rus a acreditat ca ambasador ungar al republicii de soviet ruse pe deputatul Rakovsky, care mai bine cunoaște situația României și a românilor din Ungaria. Acestea vor decide pacea și nu imperialismului cu sabia. Și cu privire la aceste vă rog, să vă apropiați de ofertul nostru ce vi-l facem pe baza principiilor curate și leale, pentru ca să trăim în înțelegere până la încheierea păcii și să nu ne mai chinăm și pe mai departe bietele popoare.

«R.»

Fapte de sălbatici

Șirul sălbătăciilor se urmează. Ardearea pe rug a țărănilor români din *Giurcuța* (Iósikafava) a stârnit groază și indignare. La porunca unui căpitan, *Dittrich*, au fost arși 40 de oameni, din cauza că — după cum spune comunicatul oficial — locuitorii au fugit (alungați de jandarmi) și n'a fost cine să-i îngroape.

De armele jandarmilor au fost împușcați pe nedrept *44 de creștini*, și înainte de a-i pune pe rug, nimeni n'a constatat, că oare nenorocitele jertfe mai au, sau nu au ceva semne de viață?

În Hunedoara unui domni unguri, în loc să se aline, fac agitație să se pornească expediții de «răzbunare» împotriva satelor românești.

În *Petriș* — scrie Românul — au fost împușcați 20 țărani români, cari au voit să facă gardă națională română și să desarmeze pe jandarmi. S'a adunat material oficial enorm, așa încât crima păcătoșilor nu va putea fi tăgăduită.

În cercetarea pornită pentruuciderea românilor dela *Cherelus*, în comitatul Aradului, s'a constatat că locotenentul *Gábor Ferenc* s'a înfățișat în sat cu tovarășii, fără a fi primit îndrumări dela nimeni, ci pe socoteala lui și-a alcătuit o bandă din oameni cumpărați și din câțiva jandarmi. Locotenentul *Gábor*, care a întrebuițat arma pe nedrept, este arestat și dus la Arad pentru a fi pedepsit ca ucigaș.

† Gheorghe Navrea

Luni, în 5/18 Noembrie a. c. la orele 3^{1/2}, s'a făcut înmormântarea tinărului paroh *Gheorghe Navrea*, în prezența familiei, a membrilor consistorului arhidiecezan, și a unui public numeros. Prohodul l-a săvârșit părintele protopresbiter paroh Dr. Ioan Siroia, asistat de parohii: Dr. Aurel Crăciunescu, preot militar, Ioan Boiu, paroh în Sibiu, Nicolae Topolog paroh în Turnișor și de diaconul catedralei Dr. G. Comșa.

În o cuvântare plină de cuvinte de înduioșare a schițat diaconul Dr. G. Comșa viața răposatului, care s'a născut în 1882 în Brașov, a făcut examenul de maturitate la gimnaziul de acolo, a absolvit teologia în Sibiu la seminarul nostru arhidiecezan, a făcut facultatea filosofică la Budapesta, apoi s'a aplicat ca paroh în parohia Voevozi din părțile Bihorului, unde a servit cu cinste 8 ani de zile. Dela 1 Ianuarie 1913 a fost aplicat în cancelaria consistorului arhidiecezan, în timpul din urmă ca substituit de cassier.

Era noapte târzie, când am ajuns la mormântul deschis, unde s'a slobozit cosciugul cu părțile pământestești ale tinărului paroh, udate de lacrimile soției văduve, de ale tatălui întristat, George Navrea, administratorul băilor Eforiei școlare din Brașov, de durerea surorii sale, de lacrimile socrului, și de durerea noastră a tuturor, cari ne gândeam la cei 2 orfani ai lui.

Dumnezeu să l odihnească în partea celor drepti!

Sârbii în Arad

După o știre ce ni-a sosit aseară, trupele regulate sârbești au intrat deja și în Arad.

Francezi în Sibiu

În ceasurile din amurg circulă o știre telegrafică, că trupe franceze vor sosi astăzi și în Sibiu. Așteptăm verificarea grabnică prin fapte a acestei știri.

Declarația

Românilor bucovineni și ardeleni aflaători în Moldova și Basarabia și a Corpului ofițeresc de voluntari români

Românii ardeleni și bucovineni, aflaători pe teritoriul regatului român, în numele lor și al fraților subjugăți de acasă, a căror conștiință e siluită și terorizată și deci în imposibilitate de a se manifesta liber, declară cele ce urmează:

1. Doresc să fie liberați de sub jugul monarhiei austro-ungare și sânt hotărâți să lupte prin toate mijloacele și pe toate căile ca întreg elementul românesc să fie constituit într'un singur stat național și liber sub domnia dinastiei române. Războiul între noi și monarhia austro-ungară nu se va sfârși, până când nu vom întrupa idealul nostru național integral.

2. Nu recunosc monarhiei austro-ungare dreptul de a se ocupa de soartea românilor din Ardeal și Bucovina, deoarece veacuri dearândul i-a ținut în cea mai rușinoasă robie.

Toate încercările de federalizare ale casei de Habsburg sânt gesturi desperate ale unei împărății osândite să se descompună și să piară.

Starea românilor din monarhia vecină o va decide biruința oștirii române și voința întregului popor românesc, pe care o va consfinți hotărârea congresului de pace generală, la care vor lua parte și reprezentanții oficiali ai României eliberatoare.

3. Cer ca întreg teritoriul locuit de majorități covârșitoare românești din monarhia habsburgică să fie liberat și anexat regatului român, așa cum este prevăzut în tratatul de alianță al României cu țările înțelegerii.

4. Toate declarațiunile românilor din Ardeal și Bucovina contrare acestor aspirațiuni naționale le consideră ca stoarse de autoritățile dușmane cu forța, și aceste declarațiuni nu vor putea induce în eroare opinia lumii, care cere dreptate și libertate pentru toate neamurile asuprite.

Declarația de față a românilor ardeleni și bucovineni s'a adus la cunoștința Regelui României, a bărbatilor de stat români și a reprezentanților puterilor aliate din Iași.

Iași, 6 Octomvrie 1918.

Pentru orfelinat

Au intrat la cassa arhidiecezană cu discul la «Ziua Crucii»:

1. Dela protopopiatul *Abrud 557 cor. 82 fil.* Au eselat parohiile: Abrud Cărpiniș, Bucium-Poeni, Galați, Pătrâșeni și Zlatna.
2. Dela protopopiatul *Sebeș 621 cor. 61 fil.* Au eselat parohiile: Sebeș, Lugoș, Sâncraiu, Pîanul de sus și de jos, Rachita, Porcești, Răhău, Săsciori.
3. Dela protopopiatul *Făgăraș 735 cor. 85 fil.* Au eselat parohiile: Beclean cu 382 cor. Calbor, Ciuc-

șor, Perșani, Sâmbata inferioară. Din 15 parohii n'a intrat rezultatul colectei.

Cassa arhidiecezană.

Convocare

Intelctualii, industriașii, meseriașii, negustorii, economii și muncitorii români, cari au împlinit 24 ani și au locuință stabilă în Sibiu cercul I, (orașul din sus și suburbiul Iosefin), sânt invitați prin aceasta a se întruni

Duminecă la 11/24 Noemvrie a. c. la orele 3 p. m. în sala de ședințe a Asociațiunii în scopul de a alege 5 delegați pentru marea adunare națională, care se va ținea în Alba-Iulia Sâmbătă în 17/30 Noemvrie 1918.

Sibiu, în 7/20 Noemvrie 1918.

Din încredințarea Sfatului național român din Sibiu:

Nicolae Ivan m. p.,
asesor consistorial.

Convocare

Intelctualii, industriașii, meseriașii, negustorii, economii și muncitorii români, cari au împlinit 24 ani și au locuință stabilă în Sibiu, cercul al doilea (orașul din-jos, suburbiile Poarta-Turnului, Poarta-Ocnii și Poarta-Gușteritei), sânt invitați prin aceasta a se întruni

Duminecă la 11/24 Noemvrie a. c. la orele 11 a. m. în sala școlii române din Strada-lungă în scopul de-a alege 5 delegați pentru marea adunare națională, care se va ținea în Alba-Iulia Sâmbătă în 17/30 Noemvrie 1918.

Sibiu, în 7/20 Noemvrie 1918.

Din încredințarea Sfatului național român din Sibiu:

Dr. Ilie Beu m. p.,
medic.

Convocare

Intelctualii, industriașii, meseriașii, negustorii, plugarii și muncitorii români, cari au împlinit 24 ani și cari aparțin la una din comunele cercului electoral al Nocrului, sânt invitați prin aceasta a se întruni

Duminecă la 11/24 Noemvrie a. c. la orele 12 din zi în Nocrul în sala școlii noastre de acolo, pentru marea adunare națională, care se va ținea la Alba-Iulia Sâmbătă în 17/30 Noemvrie 1918.

Sibiu, 6/19 Noemvrie 1918.

Din încredințarea Sfatului național român din Sibiu:

Dr. Ioan Fruma m. p.,
advocat.

Cătănești

1

Cucule, peană surie,
Doamne, rău mi-ai cântat mie:
In anul patrusprezece
Mi-ai cântat că'n foc oi merge,
Mi-ai cântat în crengi d'alun,
Să mă duc la foc nebun.
Mi-ai cântat și prin nuiile,
Să văd focul de șrapnele,
Focul de granate grele,
Svârlind pietre până'n stele,
Și plumbi de pușcă să-mi sboare
Pe la cap, pe la picioare...

2

Cucule, peană surie,
Doamne, rău mi-ai cântat mie,
Să trăiesc fără soție,
Fără casă cu căldură,
Fără vite 'n bățatură.
Casa-mi este în pământ,
Cât mi-i șanțul de adânc,
Și mâncarea când îmi vine,
A trecut foamea de mine,
Și când mi-i de beutură,

Nu mai duc mâna la gură,
De necaz ș' amărăciune,
Că n'am cătră cine spune.

3

Foișoară, foică,
Granatele unde pică,
Fumul negru se ridică.
Granatele când pocnesc,
Mult pământ rostogolesc,
Și pe mulți voinici strivesc!

4

Frunză verde ruptă'n doi,
Când dușmanii vin la noi,
Pușini se'ntorc înapoi,
Că rămân grămezi pe jos,
Ca și suopii 'n șir frumos,
Că nu cade unul, doi,
Ci cad mulți ca într'un roi,
Grămezi lungi de trupuri moarte
N'are cine să le 'ngroape.

5

Așa-i vremea la război,
De trăim ca vai de noi.
Cui nu-i vine să ne creadă,
Vie 'ncoace să ne vadă;
Că cine nu cătănește,
Nu știe cum se trăește
La orașul Gôrțului,
La apa Izonțului!

6

Du-te, carte și grăbește,
Pe Saveta mi-o găsește,
Frumușel i le citește,
D'amăruntul povestește;
Și te'ntoarce napoi eară,
Cu veste bună din țară,
Cu vorbă din casa mea, —
— N'o mai văd până-i lumea...

7

Foae verde lemn uscat,
Aș fi scris și mai curat,
N'am putut de lăcrimat,
Că mi-i jale d'al meu sat
Și de tot ce am lăsat,
De copii și de soție, —
Numai Dumnezeu mă știe.

Vasile Istrătoae.

Știrile zilei

† Ștefan Jianu. Din Caransebeș se vestește trista știre despre moartea asesorului consistorial Ștefan Jianu, întâmplată Vineri noaptea în urma unei boale febriloide. În mormântarea vrednicului membru al consistorului caransebeșan s'a făcut cu mare asistență de preoți și public în ziua de 17 l. c. la orele 2 după amiază. Odihnească în pace!

Avis tehnicilor români. Se aduce la cunoștință, că pe lângă Legiunea română din Sibiu s'a format Clubul tehnicilor români.

Având în vedere menirea tehnicilor de dincoace de Carpați în apropiatul viitor, acest club are scopul a întruni și organiza totalitatea lor. Sânt învoita deci toți aceia cari voesc a fi membri ai acestei organizații tehnice, a anunța aceasta pe lângă amintirea specialității practice și adresei lor cât mai curând la adresa: **Mihail Iltu**, inginer, Sibiu, strada Șaguna 8.

Legiunile române și toate organizațiile noastre sânt rugate a lua la cunoștință înființarea Clubului tehnic român. Foile românești sânt rugate a reproduce acest avis.
Clubul tehnic român.

In loc de cunună pe sicriul regretatului presbiter George Navrea, a dăruit un necunoscut 100 coroane, pentru fondul orfelinatului. Exprimă mulțumite:

Cassa arhidiecezană

† Nicolae Secarea. Cu adâncă durere aducem la cunoștință tuturor prietenilor și cunoșcutilor, că prea iubitul nostru coleg Nicolae Secarea, învățător ort, român în Tălmăcel, în 18 Noemvrie 1918 n. a adormit în Domnul în etate de 50 de ani.

In veci pomenirea lui!

Corpul învățătoresc.

Salvătăcie și în comune slovacăști. Zi-arul din Praga *Narodni Listi* scrie, că salvătăciile maghiare, comise în slovacime, s'au comunicat ministrului de externe *Benesch* la Paris, pentru a lua măsuri energice, prin care înțelegerea să silească pe maghiari să observe condițiile armistițiului.

Opreliște. Șeful poliției sibiene anunță, că este strict *oprită* vânzarea de băuturi spirituoase de orice fel. Contravenienții se pedepsesc cu arest până în 15 zile și amendă până la 200 coroane, precum și pierderea dreptului d'a vinde băuturi spirituoase. Ora închiderii aste și mai departe 9 ceasuri seara.

Dela gimnaziul de stat. Lecțiile la gimnaziul de stat din Sibiu s'au început de nou Luni în 18 Noemvrie n.

Numirea oficială a Ungrăiei. Guvernul din Budapesta a hotărât, ca de aici încolo numirea oficială a Ungariei să fie *Republica poporului din Ungaria* (*Magyarország népköztársaság*), ear guvernul poartă numele de: Guvern al republicei poporului din Ungaria

Democrație. Arhiducele *Iosif* a depus jurământul în mâinile guvernului republican maghiar. Cu acest prilej arhiducele a declarat, că are să-și schimbe numele de până acum și să nu mai fie *Iosif Habsburg de Lotharingia*. Se zvonește, că va lua numele după o moșie a sa dela *Kistapolcsány* și se va numi *Kistapolcsányi József*.

† **Ana Mardan**, din Săliște, a încetat din viață Duminecă în 17 Noemvrie st. n. la orele 7 a. m., în al 21-lea an al etății, împărțită fiind cu sf. taine. Rămășițele pământești ale decedatei s'au așezat spre od hăă veșnică Marți, în 19 Noemvrie n., la 2 ore p. m. în cimitierul comunal din Săliște după ritul bisericeii ort. rom. Fie-i țărana ușoară și memoria binecuvântată!

Din Făgăraș. Ni se raportează: Consiliul național român al comitatului *Făgăraș* a dat pe lângă manifestul său din 12 l. c. și un *ordin de zi* din ședința cosiliului ținută în 14 l. c. Cu ziua aceasta consiliul a luat administrarea siguranței personale și a averii publice și particulare din comitatul Făgăraș. Duminecă în 17 l. c., după terminarea serviciului divin în bisericile din comunele comitatului, s'a procedat la alegerea *sfatului sătesc*, stătător din 12 persoane în comune unde numărul sufletelor este sub două mii, și din 24 persoane unde numărul sufletelor e peste 2000. Membrii sfatului au făcut în biserică jurământul stabilit de consiliul nostru central S'au ales apoi *gardele naționale*. Comunele s'au împărțit în 15 secții, al căror conducător este căpitanul *Ioan Dejenariu*. Actul de alegere, atât pentru sfatul sătesc, cât și pentru garda națională, a fost condus de persoane anume încredințate din partea consiliului comitatens.

«**Deșteaptă-te, Române**», imnul național de Andrei Murășianu, textul, a apărut în ediție separată. Prețul 1 coroană. Mai puțin de 10 exemplare nu se expediază. Comandele se fac la *Nicolae Jugănar*, Lugoș, strada Tunei Nr. 7.

Statele nouă în fosta Austro-Ungarie. În institutul cartografic *Freytag & Berndt* (Viena Schottenfeldgasse 62) a apărut acum *Harta popoarelor după limbi* din fosta monarchie austro-ungară. Elementul românesc se prezintă destul de impunător și în harta aceasta, interesantă și frumos executată Prețul ei este 5 coroane. De vânzare în toate librăriile.

Avis. Lecțiile întrerupte din cauza boalei spaniole la școala civilă de fete cu internat a Asociațiunii, se continuă Luni în 25 Noemvrie l. c. — Rugăm ziarele române să reproducă acest avis.

Direcțiunea școlii.

In loc de anunțuri de logodnă. Domnul *Augustin Gruță* din Blaj răscumpărând anunțurile despre logodirea sa cu doamna *Aurelia Bogorin*, a binevoit a dăru cor. 10, la «*Fondul jubilar Nicolae Cristea pentru monumentele bărbăților binemeritați ai cauzelor meseriașilor români*» Pentru prinos exprimă sincere mulțumite: *Vic. Tordășianu*, prezidentul «*Reuniunii sodalilor români din Sibiu*»

Cuvântarea

protopresbiterului Dr. Ioan Stroia ținută la înmormântarea Mecenatului Alecsandru Lebu.

(Fine.)

Comuna Cacova îi deveni însă în curând prea îngustă și prea la o parte de viața mare economică. Deaceea s'a strămutat acum 40 ani aici în Sibiu, unde a cumpărat și lărgit maiorul din strada orfanilor, pe care în estensie de 17 jug. dinpreună cu edificiile economice la predat acum vre-o câțiva ani consistorului pentru înființarea și susținerea unei școlii agricole. La poarta turnului a cumpărat alt maier în estensie de 90 jug. Ambele acestea dinpreună cu casa moștenită dela părinți, vrednice $\frac{1}{2}$ de milion dinpreună cu averea sa în depuneri și hârtii de valoare de peste 600,000 predată deja acum doi ani Consistorului, constitue o avere, pentru referințele noastre, foarte însemnată, câștigată prin muncă și chivernisire cinstită. Pentru aceste, dar mai ales pentru caracterul său răposatului a fost totdeauna cinstit și apreciat în societate. A fost chemat ca membru în fundațiunea Șaguna, institutul Albina l-a ales membru în direcțiune a căruia președinte a fost mulți ani. A luat parte intensivă la lucrările reuniunii agricole române din comitatul Sibiu, iar adunarea Asociației din Blaj la ales în comitet, de unde însă a abzis, fiindcă unii tineri voiau să facă unele schimbări în conducerea Asociației și el nu voia să le ste în cale. Peste tot răposatul era o ființă tăcută, rezervată și foarte retrasă, nu s'a îmbulzit nicăiri, ba din contră unde lucrurile nu mergeau în armonie să retrăgea. Așa s'a retras din clubul politic și dela institutul tipografic, unde a jertfit foarte mult pentru scopurile naționale. Și nici că se putea altcum. Răposatul era preocupat de economia și de indeletnicirile sale economice. În aceste afla deplină ocupație și adevărată distracție. Indeeubi îi plăceau oamenii, cari erau versați în ale economiei și arătau interes față de aceste indeletniciri. Cu aceste Alexandru Lebu, altcum om tăcut devenia deschis și conversa și discuta ore întregi. Economilor mici, cari se adresau la el după sfat și ajutor, le-a stat totdeauna cu drag și bunăvoință la dispoziție, așa că mulți mai ales aici în Sibiu au să-i mulțamească lui bunăstarea, de cari azi să bucură; a fost și un om foarte religios, care a ținut mult la biserica sa. A vorbit totdeauna cu stimă de mai mari noștri chiar și atunci când nu le împărțasia vederile și a împlinit totdeauna datorințele față de biserică. De un șir de ani din timp în timp trebuia să merg ca să-l împărțășesc cu sfințele taine, pe cari le primea cu adevărată evlavie.

Răposatul acesta a fost în trăsuri generale Alexandru Lebu, despre care știam cu toții că și-a destinat averea pentru scopuri publice depunându-și încă în 1908 testamentul său la Ven. Consistor. Nime însă, nici cei ce au subscris testamentul, nu au știut mai deaproape scopurile pentru cari își destinase averea, pentru-că evita ori-ce prilej de comunicare ale intențiilor sale testamentare, ca și când ar fi voit să nu fie influințat sau abătut dela planul și intențiunile ce frământau sufletul său și pe cari el acum zece ani le-a ficsat în testament. Astfel testamentul său să poate privi în toate datele sale ca expresia sufletului și ca convingerile sale cristalizate după o cugețare îndelungată și bine chibzuită. În testamentul său făcut la 5 Ianuarie 1918 zice: «*Neavând copii, dar după munca mea neîntreruptă și intensivă dându-mi Dumnezeu o avere, care între împrejurările noastre poate trece de considerabilă, din curată inimă cuprinsă de iubire cătră neamul și națiunea mea română și din dor învăpăiat de a putea înlesni poporului român și din parte-mi cât de cât calea spre o situațiune mai fericită decât aceea de care am avut parte noi contemporanii și părinții noștri, prin promovarea în mod real a intereselor sale culturale și de progres în mod serios am hotărât și hotărăsc, ca după subtragerea legatelor ce vor urma mai la vale și a speselor neprevăzute de mine, toată avere mea să o pună la dispozițiunea națiunii mele române din Transilvania și Ungaria.*»

«*Scopul acestui fond cultural este național românesc, și deoarece aceasta este identic cu cel confesional ortodox orientat, administrarea lui o așez cu toată încrederea în mâinile Veneratului Consistor arhidiecezan gr. or. român din Sibiu, carele își va exercita acest drept după normele prescise pentru fondurile arhidiecezane sub controla congresului național bisericesc din provincia noastră mitropolitană a Transilvaniei și Ungariei. Din acest*

fond se vor distribui stipendii și ajutor tinerilor fără diferență de sex români de confesiunea ortodoxă, cari se vor dedica învățături artelor și științelor de ori ce fel, cari se vor distinge prin purtare bună și prin talent, și despre ai căror părinți se va dovedi că nu sunt în stare a-și crește și cultiva copiii lor din averea proprie. Consistorul va designa după trebuință conform spiritului timpului și rapoartelor politice și sociale ale românilor scopurile pentru care să se întrebuițeze venitul fundațiunii, precum și mărimea și categoria stipendiilor și ajutoarelor, nefiind eschis nici un ram de știință, arte, industrie, comerț, economie, cu un cuvânt nimic ce poate conferi la prosperarea culturală și materială a poporului român. Unica restricțiune ce o fac este: ca la distribuirea stipendiilor și ajutoarelor, dacă între reflectanți se vor ivi și rude de ale mele, acestea să fie preferite.

Din aceste se vede că o iubire înflăcărată de neam l-a făcut, fără să-și uite de nepoți, testând pentru fiecare câte 3000 cor., la comuna sa, căreia i-a lăsat 30000 cor. și de economia sa, căreia i-a asigurat un apanagiu cinstit pentru întreaga ei viață, să-și destineze averea fără deosebire de sex, drept ajutoare pentru tineri, la învățarea artelor, industriei, meseriei economiei și peste tot a oricărei ocupații, care contribuie la propășirea culturală economică a neamului. Prin aceste dispoziții și prin averea sa însemnată adusă ca jertfă pe altarul culturii noastre naționale, Alexandru Lebu a devenit unul dintre cei mai mari mecenai ai noștri. S'a ridicat în sfera cea înaltă a binefăcătorilor noștri, mari: Șaguna, Gojdu și Andron c, elușându-și loc de frunte în Panteonul nostru național și îndatorând fiecare suflare românească din patrie a-l preamări și binecuvânta.

Veniți dar jalnici ascultători să mulțumim Tatălui ceresc, că ne a dat pe acest nobil binefăcător, dar totodată să ne și mângăem cu cuvintele dreptului Iov, că Domnul ni l-a luat și ni l-a chemat la sine numai după ce și a săvârșit atât de frumos rostul său pământesc, rugându-l să-l învrednicească în locașurile celor dreți de fericea cea vecinică, care bine o a meritat prin faptele și viața sa. Amin.

Mulțumită

Cu inimă frântă de durere, mulțumesc tuturor cari au luat parte la înmormântarea neuitatului și mult iubitului meu soț, *George Navrea*, și tuturor celor ce mi au exprimat sentimentele de condolență.

Sibiu, 19 Noemvrie 1918

Văd. Ioana Navrea.

Publicațiune

Comuna Mohu exarândează moara sa comunală de apă cu 3 petri în **24 Noemvrie 1918 st. n. la 2 ore p. m.** în cancelaria comunală pe timp de 3 ani de zile din 1 Ianuarie 1918 până în 31 Decemvrie 1921.

Prețul strigării: 2000 cor.

Vadiul 10%.

Condițiunile de licitație se află la primăria comunală spre vedere publică.

Mohu, în 1 Noemvrie 1918.

(284) 1—2 **Primăria comunală.**

Nr. 506/918

(283) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Fundata**, din protopresbiteratul Branului, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în «Telegraful Român», în temeiul ord. Ven. Consistor Arhidiecezan Nr. 10841/918 Bis

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursele înzestrate cu documentele cerute sânt a se înainta subscrișului of ciiu protopresbiterat în termenul deschis, iar concurenții — cu observarea prescri

selor regulamentului pentru parohii — se pot înfățișa înaintea alegătorilor spre a cânta, resp. a oficia și cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Zărnești, la 30 Octomvrie 1918.

Oficiul protopopesc al Branului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Dan,
prot. on., adm. prot.

Nr. 668/917.

(277) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Corna**, protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs nou cu termen de **30 zile** dela prima publicare în «Telegraful Român»

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B, pentru întregire dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu, în termenul arătat mai sus, și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare, concurenții se vor prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătoare la biserică, spre a cânta și predica, eventual a celebra.

Abrud, 8 Octomvrie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al Abrudului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopop.

Nr. 568/1918

(278) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala ort. rom. din **Pel-s**, protopresbiteratul Câmpenilor, se publică concurs cu termen de **20 zile** dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. Salar dela comuna bisericească 600 cor., restul dela stat.

2. Cvarțir în edificiul școlii.

Învățătorul ales e dator a conduce în Duminică și sâmbători copiii la biserică, și a cânta cu ei răspunsurile liturgice, și școala de repetiție.

Concurenții își vor înainta rugărilor instruite după normele din vigoare subsemnatului oficiu în termenul arătat și se vor prezenta în comună pentru a face cunoștință cu poporul.

Câmpeni, 16 Octomvrie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
prot. adm.

La «Librăria arhidiecezană» din Sibiu — : : Nagyszeben se află de vânzare : :

Brazde în ogrorul lui Hristos

de

Dr. Ștefan Cioroianu.

Prețul unui exemplar **6 Coroane**, plus porto postal recomandat 1 Cor.

In editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut : :

Manual de cântări bisericești

sau

Octoihul mic

care cuprinde: Rânduiala Vecerniei, Utronei și a Liturghiei; cele opt glasuri pentru Duminică, Podobiile, Polileul, Pripielele, Catavasiile, Irmoasele, Svetițele ș. a.

Se află în depozit spre vânzare la «**Librăria Arhidiecezană.**»

Prețul unui exemplar :

Legătură simplă Cor. 5-50, plus porto postal recomandat 70 fileri. — Legătură imitație de piele Cor. 7-50, plus porto postal recomandat 70 fileri.

Revanzătorilor li se dă **10% rabat.**

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană,**
din Sibiu-Nagyszeben.

Adolf Harnack.

Monahismul,

idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar e **1 Cor.**,
cu porto postal, **1 Cor. 15 fil.**

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu,
: Nagyszeben, se află de vânzare :

Dr. Petru Șpan

conferență cetită la congresul învățătorilor gr.-or. români din Biharia :

de

Nicolae Regman.

Prețul: **30 fil.** plus porto postal **6 fil.**

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:**

Conlucrarea omului cu Dumnezeu

Predici

de

Mihai Păcățian,
protopresbiter

și alți preoți din protopresbiteratul B.-Comloșului

Prețul **3 cor.**, plus 12 fil. porto.

A apărut și se găsește de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu-Nagyszeben:

Calendarul arhidiecezan

pe anul 1919

și cuprinde o bogată materie de citit, din care amintim următoarele: Nu scapi de ce ți-i scris. *Versuri de astăzi*: Scrisoare din Italia. De trei zile. Mort. Departe. De-acasă. Ce mai e pe-acasă? Cătești. *Vorba românului*, zicători din popor. Cum să citim? *Din scrierile celor dispăruți*: Rugăminte din urmă. Mama ranișilor. Bunica. «Târta-pârta». *Eroii nu mor*: Sublocotenentul Nicolae Brote. Medicul Dr. Nicolae Aron. Sorin Barcianu. *Snoave și istorioare*: Faraonul bucătar. Fata de om bogat și bobul de mazere. Împărat și derviş. Un cărciumar de altădată. Cu musca pe căciulă. Primejdioasă treabă. Slujba de noapte. *Pentru economi*: Să învățăm dela străini. Clădirea grajdurilor. Griji de galițe. Patlagăle (paradaise). Cum se păstrează cartofii. Culesul de poame. Poamele vermenoase. *Fel de fel*: Vremea d'apoi. Băile de soare. Oftica sau tuberculoza. Baniul răspândesc boale. Obicei rău. Îngrijirea nervilor. Despre lunatici. Călătoriile pe jos. Alcoolul și răboiul. Apăsător de grija milioanei. Cătră mame. Copilul nu trebuie legănat. Turnul despărțeniei. «Sărut mână!». Oțet bun de casă. Păstrarea merelor. Poruncile căsătoriei. *Scânteii.*

Calendarul arhidiecezan pe 1919 este împodobit și cu patru ilustrații: George Coșbuc, Sublocotenentul Nicolae Brote, Dr. Nicolae Aron și Sorin Barcianu. — In celelalte părți ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii, Casele domitoare, tarifele nouă de postă și de timbre, însemnarea târgurilor, aranjate după alfabet și luni. Extras din catalogul librăriei arhidiecezane despre depositul de cărți bisericești, școlare, regulamente, blanchete și icoane.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu «Șematismul» bisericii ort. rom. din Ungaria și Transilvania, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catehești și învățători, și o altă ediție, populară, fără șematism.

Șematismul se vinde și in broșură separată, cu 1 Cor., plus portopostal 20 fil. Atât librăriiilor, cât și particularilor, pentru desfacere peste 10 exempl. se dă rabat.

Prețul: { Ediția cu Șematism **4 Coroane** plus portopostal **20 fileri.**
„ fără „ **2 Cor. 50 fil.** „ „ **20 „**

: : : Cu trimitere recomandată portopostal 40 fileri. : : :